



Alvesta
kommun

Alvesta kommun

Policy Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2024-2027

PROGRAM PLAN **POLICY** RIKTLINJE

Beslutat av: Kommunfullmäktige § 10/2024
Beslutsdatum: 2024-03-19
Gäller från och med: 2024-03-19
Giltighetstid: 2027-12-31
Dokumentet gäller för: Alvesta kommunkoncern
Ansvarig för uppföljning: Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: KS 2024-00068 1.3.1



Alvesta kommuns styrdokument

Våra styrdokument kan vara av två huvudtyper, aktiverande och normerande. Aktiverande dokument syftar till förändring och utveckling och anger på så sätt hur vi ska agera för att nå ett visst resultat. Normerande dokument reglerar befintlig verksamhet och talar om hur vi ska förhålla oss till en given situation.

Aktiverande

Aktiverande dokument syftar till förändring och utveckling. De förklarar vad vi vill åstadkomma och utformningen av uppdraget.

Program – Anger långsiktiga ambitioner och viljeinriktningar.

Plan – Anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

Normerande

Normerande dokument berör hur vi utför befintlig verksamhet, till skillnad från aktiverande vars uppgift är att bryta nya vägar.

Policy – Anger kommunens principer eller inriktning i en viss fråga.

Riktlinje – Anger absoluta gränser och skakrav.



Innehållsförteckning

1.	Inledning	3
2.	Bakgrund	3
	2.1 Internationellt arbete	4
	2.2 Nationell strategi.....	4
	2.3 Regional handlingsplan	4
3.	Syfte	4
4.	Målgrupp	5
	4.1 Särskilt sårbara grupper.....	5
5.	Vad är våld?	7
	5.1 Mäns våld mot kvinnor.....	8
	5.2 Våld i nära relationer.....	8
	5.3 Hedersrelaterat våld och förtryck	8
	5.4 Samband mellan mäns våld, mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer	9
	5.5 Våldets omfattning.....	9
6.	Ansvar	10
	6.1 Styrelse och nämnder	10
	6.2 Kommunala bolag	12
7.	Målområde	13
8.	Uppföljning	14



1. Inledning

Frihet från våld är en mänsklig rättighet. Våld i alla dess former är ett stort samhälls- och folkhälsoproblem och bryter mot flera av artiklarna i såväl FN:s deklaration om mänskliga rättigheter som Barnkonventionen. Våld medför akuta och långsiktiga individuella konsekvenser och kräver både stödinsatser och omfattande förebyggande åtgärder. Det medför dessutom stora ekonomiska kostnader för individ och samhälle.

Enligt en rapport från Europeiska jämställdhetsinstitutet (EIGE - European Institute for Gender Equality) 2021 uppskattades kostnaden för könsrelaterat våld mot kvinnor i Sverige år 2019 uppgå till 6,6 miljarder euro, kostnaden för könsrelaterat våld mot män uppskattades till 1,8 miljarder euro och det partnerrelaterade våldet mot kvinnor i Sverige uppskattades till 3,4 miljarder euro.¹

Alvesta kommunkoncern ska arbeta mot våld och för ett jämställt samhälle. Alla kommuninvånare ska ha goda och likvärdiga förutsättningar att känna trygghet, kunna påverka och utveckla sina liv. Arbetet mot våld är hela kommunkoncernens angelägenhet och för att förhindra, förebygga, upptäcka våld av olika slag behöver insatser och samverkan finnas på såväl strukturell-, samhälls- och individnivå.

Den koncerngemensamma policyn är ett styrdokument som riktar sig till såväl förvaltningar som bolag. Den avser mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Policyn är ett verktyg för att kunna ta ansvar i samhället och skydda våldsutsatta vuxna och barn. Den omfattar alla personer som är utsatta för våld, barn som upplever våld och personer som utövar våld i nära relationer.

2. Bakgrund

Mäns våld mot kvinnor och våld i hemmet har historiskt betraktats som ett individuellt och marginellt problem som var en privat angelägenhet. De senaste 30 åren har dock mäns våld mot kvinnor och våld i hemmet kommit att bli en alltmer offentlig angelägenhet som uppmärksammas genom medier och politik som lyft våldet som ett strukturellt problem som berör alla. Det finns svårigheter att statistiskt säkerställa förekomst av våld, men olika typer av befolkningsundersökningar och statistik visar siffror på att våld i nära relation är allt annat än ett marginellt problem med siffror på att var tredje till fjärde kvinna någon gång i sitt vuxna liv utsatts för våld av en närstående.²

Mäns våld mot kvinnor ses både nationellt och internationellt som ett tecken på bristande jämställdhet och en allvarlig kränkning mot kvinnors mänskliga rättigheter.

¹ [Kostnader för mäns våld mot kvinnor - Nationellt centrum för kvinnofrid \(NCK\) - Uppsala universitet \(uu.se\)](#) (hämtad 2024-02-01)

² *Brott i nära relationer – En nationell kartläggning*, Rapport 2014:8, Brottsförebyggande rådet (2014)



2.1 Internationellt arbete

På internationell nivå har mäns våld mot kvinnor bland annat resulterat i FN:s deklARATION om avskaffandet av våld mot kvinnor (1993) och Istanbulkonventionen (2011) som är Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet. Enligt artikel 5.2 i Istanbulkonventionen, som trädde i kraft i Sverige 2014, har stater som ansluter sig till konventionen ett ansvar för att vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att förebygga, utreda, straffa och gottgöra våldshandlingar som omfattas av konventionen och som begås av icke-statliga aktörer.

2.2 Nationell strategi

På nationell nivå pågår arbetet mot våld mot kvinnor och våld i nära relationer bland annat genom regeringens tioåriga nationella strategi om att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor som började gälla 1 januari 2017.³ Regeringen har utsett länsstyrelserna som regionala samordnare för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och att genomföra den nationella strategin. Utöver detta har regeringen föreslagit flera lagändringar och straffskärpningar, exempelvis infört en ny bestämmelse i brottsbalken om det nya brottet barnfridsbrott vilket innebär att det är brottsligt att utsätta barn för att bevittna våld i nära relationer. Regeringen har även genomfört särskilda satsningar mot det hedersrelaterade våldet och avsatt utvecklingsmedel till kommunerna för att förstärka arbetet mot våld i nära relationer.

2.3 Regional handlingsplan

På regional nivå har Länsstyrelsen i Kronoberg län tagit fram en regional handlingsplan med utgångspunkt i den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.⁴

3. Syfte

Alvesta kommun ska leva upp till medborgarnas förväntningar om ett tryggt samhälle för invånare i alla åldrar. I Alvesta kommun ska det vara nolltolerans mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld. För att förebygga och motverka våld och hedersförtryck behövs en övergripande samordning och samarbete mellan samtliga kommunala förvaltningar och bolag.⁵

Policyn ska medverka till att barn och ungas uppväxtvillkor tryggas, att arbetet med att förebygga och förhindra våld systematiskt och fortlöpande ska utvecklas samt att säkerställa att de som utsätts för/utsätter andra för våld får det stöd och den hjälp de behöver.

För att kunna ge ett jämställt och jämlikt bemötande till kommuninvånarna behöver Alvesta kommunkoncern aktivt arbeta kring normer och mot stereotyper föreställningar i verksamheterna.

³ *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*, Skr. 2016/17:10

⁴ *Våld i nära relationer – en regional handbok*, Länsstyrelsen i Kronobergs län (2022)

⁵ *Mål och budget 2024 med plan 2025-2027* antagen av kommunfullmäktige Alvesta kommun § 76/2023



Kompetensen kring hur medarbetare ska agera vid misstanke om våld behöver öka och kommunen ska kunna erbjuda anställda en trygg och jämställd arbetsmiljö.

4. Målgrupp

Policyn omfattar följande målgrupper:

1. Barn, unga och vuxna som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp (våldsutsatta).
2. Barn som har bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående.
3. Personer som utövar våld.

4.1 Särskilt sårbara grupper

Våld förekommer inom alla sociala kategorier, kulturer och åldrar. Generellt är flickor och kvinnor särskilt utsatta för de olika former av våld som behandlas i policyn och män är överrepresenterade bland de som använder våld. Vissa grupper behöver uppmärksammas extra för att de är särskilt utsatta eller för att de befinner sig en särskilt utsatt situation.

4.1.1 Barn

Barn som själva utsätts för eller bevittnar våld mot en närstående riskerar inte bara att skadas för stunden, våldet kan även ge långsiktiga konsekvenser. Barn har i många fall små möjligheter att påverka sina egna liv och är i stark beroendeställning till vuxna. Ett barn som upplever en form av våld har en förhöjd risk för att utsättas för andra former av våld. Om det förekommer våld mellan de vuxna i familjen ökar risken att barn utsätts för våld tio gånger.⁶ Oenighet och konflikter kring vårdnad, boende och umgänge är ytterligare en allvarlig riskfaktor för att barn ska bevittna och/eller utsättas för direkt våld.

4.1.2 Ungdomar och unga vuxna

Partnervåld, sexuellt våld oavsett relation, sex mot ersättning, hedersvåld och människohandel förekommer inte bara i vuxna relationer. Unga både utsätts och kan själva använda våld. Flickor och unga kvinnor är särskilt utsatta för sexuellt våld.⁷ Unga, främst pojkar, kan ibland vara både offer och våldsutövare. I en hederskontext kan de exempelvis tvingas till att bevaka sin mamma, sina systrar eller andra familjemedlemmar.

4.1.3 Äldre

Våld kan förekomma hela livet. För äldre kan risken att utsättas för våld öka om det finns olika sjukdomar exempelvis demenssjukdomar. Våld kan utövas av annan närstående än partner

⁶ *Våld - Handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer*, Socialstyrelsen (2016)

⁷ *Brott i närrelationer bland unga, Kortanalys 6/2018*, Brottsförebyggande rådet (2018)



såsom barn och barnbarn, god man eller annan person som den äldre står i stark beroendeställning till.

4.1.4 Personer med funktionsvariation

Personer med funktionsvariation utsätts oftare för våld och våldet är mer omfattande. Barn med funktionsnedsättning löper två till fem gånger högre risk att utsättas för olika typer av våld.⁸ Vilken eller vilka funktionsnedsättningar personen har påverkar behovet av särskilda insatser. Liksom äldre kan personer med funktionsvariation stå i beroendeställning till sin omgivning och kan utnyttjas på olika sätt för andras vinning. Om våldet utövas av en närstående som är personlig assistent kan det vara särskilt svårt att kunna be om hjälp.

4.1.5 Hbtqi-personer

Hbtqi är ett samlingsnamn för homosexuella, bisexuella, transpersoner och personer som identifierar sig som queer- eller intersexperson. Enligt flera forskningsstudier utsätts homosexuella, bisexuella, trans- och queerpersoner oftare än heterosexuella personer för både partnervåld och sexuellt våld oberoende av relation. En särskild utsatthet för partnervåld har konstaterats bland bisexuella kvinnor.⁹

4.1.6 Kvinnor med missbruk

Kvinnor som är i missbruk och samtidigt utsätts för våld befinner sig i en dubbel utsatthet och kan ha svårt att få hjälp. Sex mot ersättning och sexuella övergrepp är också vanligare då det kan vara ett sätt att finansiera eget och andras missbruk.¹⁰

4.1.7 Personer utan permanent uppehållstillstånd

Att vara anhöriginvandrare utan kunskap om det svenska samhället innebär en ökad risk att utsättas för våld. Personer som saknar permanent uppehållstillstånd löper risk att hamna i beroendesituationer och kan tvingas utstå övergrepp. Bristande tilltro till myndigheter och rädsla för att tvingas lämna landet försvårar tillgången till hjälp och stöd.¹¹

⁸ *Våld mot barn 2016. En nationell kartläggning*, Stiftelsen allmänna barnhuset Stockholm, Jernbro & Janson (2017)

⁹ *Våld mot hbtqi-personer – en forsknings- och kunskaps-översikt* NCK-rapport 2018:1, Nationellt centrum för kvinnofrid (2018)

¹⁰ *Skylla sig själv -Utbildningsmaterial om våld mot kvinnor med missbruks- eller beroendeproblem*, Socialstyrelsen (2011)

¹¹ *Ensam och utsatt -utbildningsmaterial om våld mot kvinnor med utländskbakgrund*, Socialstyrelsen (2013)

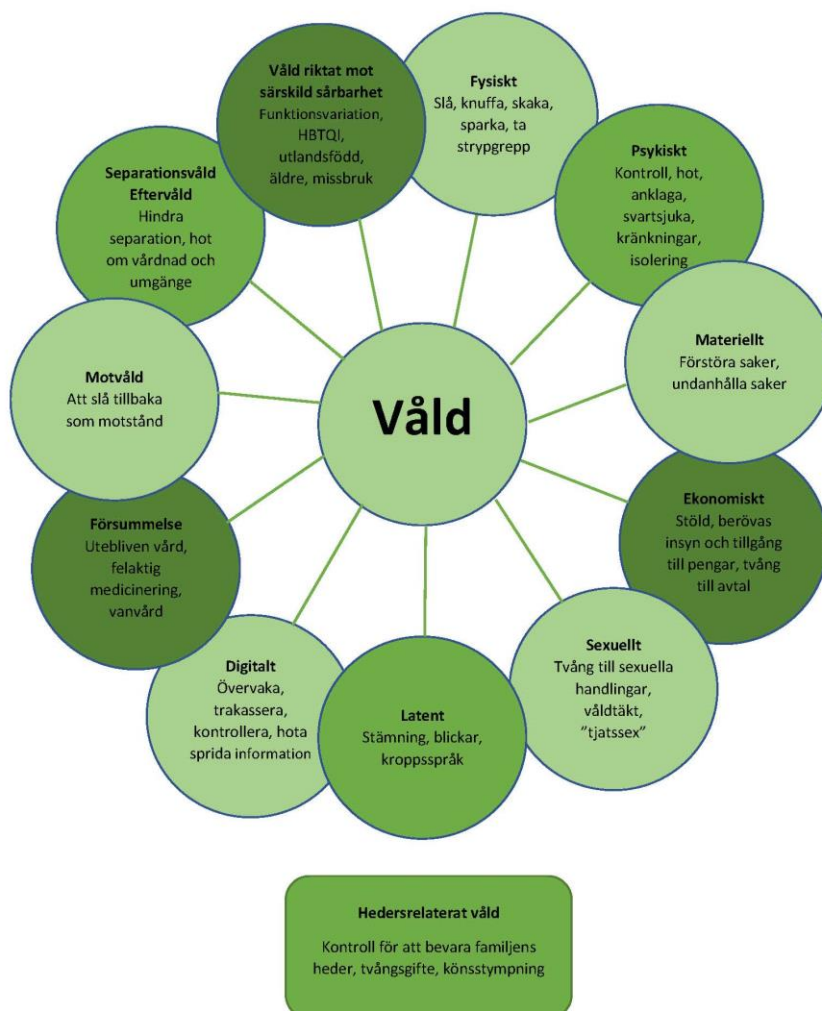


5. Vad är våld?

Våld är ett mångtydigt begrepp som både i forskningen och praktiken kan definieras på olika sätt. Per Isdal, psykolog i Norge och grundare av verksamheten "Alternativ til vold", förespråkar en könsneutral och vid definition av begreppet våld:

Våld är varje handling riktad mot en annan person, som genom att denna handling skadar, smärtar, skrämmer eller kränker, får denna person att göra något mot sin vilja eller avstå från att göra något den vill”¹²

Definitionen inrymmer ett stort antal handlingar och kan ta sig uttryck på flera sätt, exempelvis:



¹² Meningen med våld, Per Isdal (2021)



5.1 Mäns våld mot kvinnor

En ofta använd övergripande definition av mäns våld mot kvinnor finns i FN:s deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor:

"Varje könsrelaterad våldshandling som resulterar i, eller troligen kommer att leda till, fysisk, sexuell eller psykisk skada eller lidande för kvinnor, samt hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande, vare sig det sker i det offentliga eller privata livet." ¹³

Män står för den största delen av våldsutövandet världen över och det riktas mot andra män, kvinnor och barn bland annat i krig, offentliga miljöer och i hemmen. Mäns våld mot kvinnor omfattar allt våld som riktas mot kvinnor, både våld i nära relationer och våld mot kvinnor i det offentliga rummet så som sexuella trakasserier, våldtäkter, prostitution och människohandel.¹⁴

Kopplingen mellan våldsutövande och maskulinitetsnormer har på senare tid lyfts både i forskningen och bland praktiker som på något sätt arbetar med att förebygga våld.¹⁵ Destruktiva maskulinitetsnormer innebär att en viss typ av maskulinitet görs till norm och ideal, det vill säga det skapar en bild av hur en man ska vara. Att som man tillämpa olika former av våld för att utöva makt och kontroll kan vara ett sätt att öka sin status bland andra män.¹⁶

5.2 Våld i nära relationer

Våld i nära relationer innebär att våldet utövas av en eller flera personer som hen har en nära relation till. Det kan vara ens partner, förälder, barn, personlig assistent eller någon annan som hen har en nära och förtroendefull relation till.

En betydande del av mäns våld mot kvinnor utövas i nära relationer. Både män och kvinnor utsätts för våld i nära relationer, dock är våldet mot kvinnor oftare grövre och mer systematiskt och det är vanligtvis en närstående som utövar våldet mot kvinnor. Våldet kan förekomma i alla olika relationer oavsett kön, sexuell läggning, etnicitet, religion och i alla samhällsklasser och sociala sammanhang.¹⁷

Vissa individer och grupper i befolkningen kan beskrivas som särskilt sårbara för att utsättas för våld och diskriminering. Sårbarheten kan variera över tid och vara kopplad till olika situationer. Individer inom särskilt sårbara grupper kan många gånger sakna resurser eller möjlighet att förändra sin situation eller göra den känd och söka stöd.

5.3 Hedersrelaterat våld och förtryck

Socialstyrelsens och länsstyrelsernas beskrivning av hedersrelaterat våld och förtryck är när det är planerat, kollektivt sanktionerat och beslutat – i vissa fall kollektivt utövat – och

¹³ FN:s deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor, artikel 1, antagen 1993

¹⁴ [Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer \(webbkursomvald.se\)](#) (hämtad 2024-02-02)

¹⁵ [Förövare av våld i nära relationer - Nationellt centrum för kvinnofrid \(NCK\) - Uppsala universitet \(uu.se\)](#) (hämtad 2024-02-01)

¹⁶ [Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer \(webbkursomvald.se\)](#) (hämtad 2024-02-02)

¹⁷ [Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer \(webbkursomvald.se\)](#) (hämtad 2024-02-02)

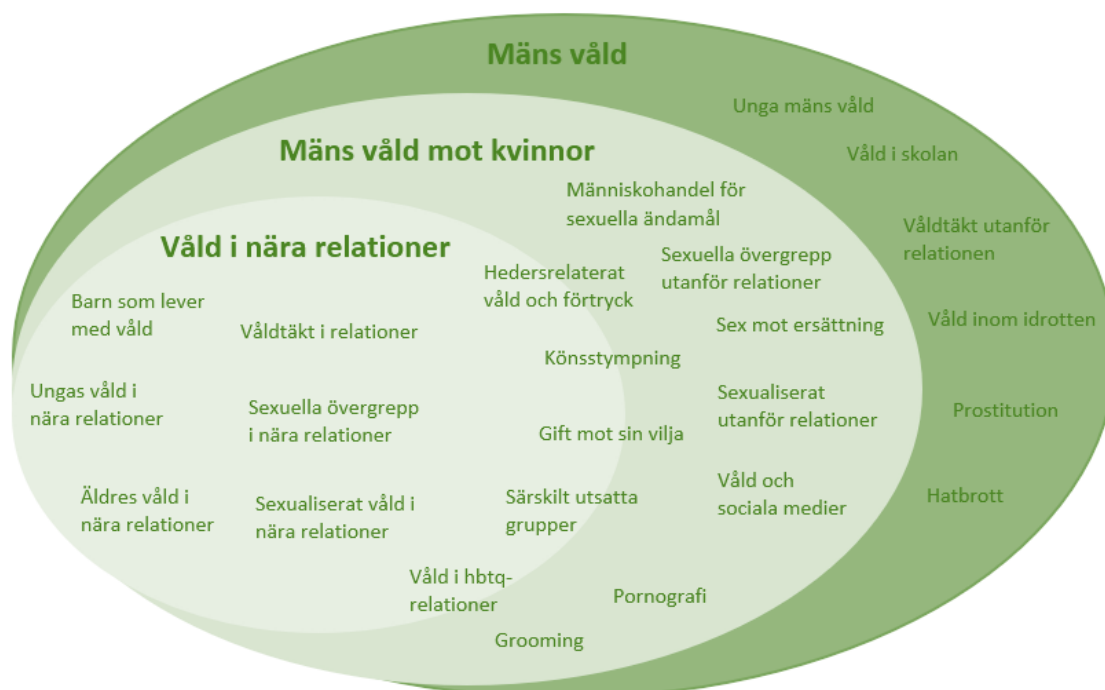


motiverat av föreställningar om en familjs eller släkts heder och sociala överlevnad. Kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet är central, och valet av partner är inte individens eget val utan en angelägenhet för familjen och hela släkten. Utmärkande är att flickors livsutrymme med stigande ålder begränsas. Hedersrelaterat våld och förtryck skiljer sig från övriga våldsformer genom dess kollektiva karaktär.¹⁸

5.4 Samband mellan mäns våld, mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer

Mäns våld mot kvinnor inrymmer större delen av det våld som sker i nära relationer, liksom hedersrelaterat våld och förtryck. Mäns våld mot kvinnor är en del av det våld som män utövar i en rad olika sammanhang, mäns våld omfattar även det våld män riktar mot andra män i offentliga miljöer.¹⁹

Bilden illustrerar sambandet mellan mäns våld, mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer:



5.5 Våldets omfattning

Våld kan ta sig många olika uttryck och det är svårt att med säkerhet veta i vilken omfattning våld förekommer. Tillgänglig statistik visar att var tredje till fjärde kvinna i Sverige någon gång utsatts för våld av en närstående. Liknande siffror framkommer i europeiska undersökningar. Enligt

¹⁸ Våld i nära relationer – en regional handbok, Länsstyrelsen i Kronobergs län (2022)

¹⁹ Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck, SOU 2015:55



Världshälsoorganisationen (WHO) kommer en tredjedel av alla kvinnor och flickor någon gång under sin livstid att utsättas för fysiskt eller sexuellt våld.²⁰ Liknande siffror framkommer i en omfångsstudie från EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA).²¹

Män och kvinnor är våldsutsatta i samma utsträckning, men för män handlar det till största delen om att de utsätts av andra män, oftast någon okänd. Våldet sker ofta utomhus och som en engångsföreteelse. Svensk och internationell forskning visar att grovt och upprepat våld i heterosexuella parrelationer i de flesta fall handlar om mäns våld mot kvinnor. När det gäller mindre grova former av våldsutövande, som att knuffa, kasta saker eller dra någon i håret, drabbas män och kvinnor i liknande utsträckning. Det är vanligare att män som utsätts för våld i nära relationer uppger att de har utsatts för psykiskt snarare än fysiskt våld. Det kan ta sig uttryck som verbala angrepp som förlöjligande, mobbning, social och ekonomisk isolering, svartsjuka, hot om fysiskt våld, hot om skilsmässa och förstörelse av personlig egendom. Flertalet våldsutsatta män, precis som kvinnor, låter bli att söka hjälp på grund av skuld, skam och stigmatisering samt att de både för sig själva och för andra förnekar att det hänt.²²

6. Ansvar

Den koncerngemensamma policyn är vägledande för såväl styrelse/nämnder som bolag. Vissa nämnder och bolag berörs främst utifrån sin roll som arbetsgivare, medan andra har ett större ansvar i förhållande till målgruppen.

Gemensamt för alla nämnder och bolag är att anställda ska anmäla till förvaltningen arbete och lärande om misstanke finns att ett barn far illa, exempelvis utsätts för våld, upplever våld eller utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck, oavsett om verksamheten enligt lag har anmälningsskyldighet eller inte.

6.1 Styrelse och nämnder

6.1.1 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen som är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas verksamhet.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret kring frågor som rör kommunen som arbetsgivare. Våld påverkar både den fysiska och psykiska hälsan på kort och lång sikt. Det är inte ovanligt att våldet påverkar arbetsförmågan, vilket föranleder arbetsgivaren att agera utifrån ett arbetsmiljöperspektiv.

²⁰ *Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence*, World Health Organization – WHO (2013)

²¹ *Violence against women: an EU-wide survey*, European Union Agency for Fundamental Rights – FRA (2014)

²² *Våld i nära relationer – en regional handbok*, Länsstyrelsen i Kronobergs län (2022)



Sveriges kommuner har sedan 1 juli 2023 ett lagstadgat ansvar att arbeta brottsförebyggande enligt Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

6.1.2 Nämnden för arbete och lärande

Nämnden för arbete och lärande har det yttersta ansvaret i kommunen för att våldsutsatta och barn som upplever våld får det individuella stöd och den hjälp som de behöver.

I ärenden som rör våld i nära relationer, mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck är det inte ovanligt att flera olika aktörer och myndigheter är inblandade. Myndigheternas respektive ansvarsområden är avgränsade och bildar tillsammans en helhet. Nämnden för arbete och lärande har i sitt arbete med målgruppen ett stort ansvar för att samordna helheten så att det blir begripligt för den utsatte och för att den hjälpsökande snabbt får hjälp att komma till rätt instans.

Nämnden för arbete och lärandes ansvar vid arbetet med våld i nära relationer återfinns i socialtjänstlagen (2001:453). Nämnden antog år 2021 en egen handlingsplan för sin verksamhet i syfte att säkerställa kvaliteten för förvaltningens stöd och hjälp till vuxna och barn som utsätts för eller utsätter andra för våld i nära relationer och/eller bevittnat våld av eller mot en närstående samt för att säkerställa att verksamheten och det förebyggande arbetet systematiskt och fortlöpande utvecklas.

6.1.3 Utbildningsnämnden

Förskola och skola är betydelsefulla arenor för våldsförebyggande arbete. Skola och förskola har sin bas i mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar, och barnperspektivet ska genomsyra all verksamhet. Det finns stora möjligheter att arbeta förebyggande inom verksamheterna till exempel med social emotionell träning och normkritiska arbetssätt.

Utbildningsnämndens arbete är en viktig del för att upptäcka, stödja och förebygga våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck. Personal som arbetar med barn och ungdomar har en anmälningsskyldighet enligt lag om misstanke finns att ett barn far illa.

I Alvesta kommun samverkar utbildningsnämnden genom Barnens bästa gäller! i Alvesta kommun med nämnden för arbete och lärande, kultur- och fritidsnämnden och omsorgsnämnden för att förbättra och utveckla levnadsvillkoren för barn och ungdomar.

6.1.4 Samhällsbyggnadsnämnden

Mäns våld mot kvinnor är betydligt vanligare i det privata rummet än i det offentliga. Trots det, kan den fysiska planeringen bidra till ökad upplevd trygghet i samhället vilket ger våldsutsatta större möjlighet att anförtra sig och be om hjälp.²³

Många kvinnor undviker oupplysta gångtunnlar, motionsslingor och avskilda cykelvägar som upplevs som otrygga platser främst kvälls- och nattetid. Planskilda trafiklösningar och

²³ *Vägledning för jämställd fysisk planering – med processuppdelad checklista för dig som samhällsplanerar*, Länsstyrelsen Skåne (2017)



trafiksepareringar kan upplevas positivt ur trafiksäkerhetsynpunkt men ur trygghetsperspektiv kan de upplevas som otrygga, eftersom få människor använder dem och de därmed är obefolkade. Höga buskar som minskar sikten vid exempelvis gång- och cykelbanor samt oupplysta parker kan också bidra till upplevd otrygghet och att exempelvis kvinnor inte väljer att vistas i de miljöerna delar av dygnet eller året.²⁴

För samhällsplaneringen innebär det att jämställdhetsperspektivet ska finnas med i ett tidigt skede och frågor som exempelvis "Får besluten och planerna olika konsekvenser för olika kön?" ska beaktas.

6.1.5 Kultur- och fritidsnämnden

Inom idrotten samlas många barn och ungdomar och detsamma gäller för kulturverksamheter, såsom bibliotek och kulturskola, samt fritidsgårdarna. Det skapar en arena för att arbeta förebyggande, framför allt på universell nivå. Verksamheter som syftar till att stärka ungas självkänsla och trygghetskänsla bidrar till ett våldsförebyggande arbete.

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för trygga och tillgängliga livsmiljöer som lokaler, mötesplatser samt idrotts- och friluftsanläggningar.

Kultur- och fritidsnämnden stöttar och samverkar också med föreningslivet för att ge en god tillgång till en aktiv och meningsfull fritid. Det skapar förutsättningar för förebyggande arbete, på en universell nivå. Meningsfulla aktiviteter och sociala sammanhang stärker ungas självkänsla och trygghetskänsla, och kan bidra till ett våldsförebyggande arbete.

6.1.6 Omsorgsnämnden

Äldre och personer med funktionsvariation är särskilt sårbara grupper som också utsätts för våld i nära relationer. Det finns stereotypa föreställningar om att till exempel äldre inte utsätts för våld. Det är därför viktigt att anställda inom omsorgsförvaltningen som arbetar med dessa individer har kunskap om ämnet och kan se de tecken och signaler som finns och kan agera därefter.

Hälso- och sjukvårdens ansvar i arbetet med våld i nära relationer framgår av hälso- och sjukvårdslagen och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer. I dessa tydliggörs att varje vårdgivare ska fastställa rutiner för att utveckla och säkra kvaliteten i arbetet med våldsutsatta och barn som upplevt våld.

6.2 Kommunala bolag

De kommunala bolagen är liksom styrelse och nämnder en viktig aktör i arbetet mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Våldet sker ofta i bostaden, den plats som borde vara den tryggaste platsen för alla.

²⁴ *Vägledning för jämställd fysisk planering – med processuppdelad checklista för dig som samhällsplanerar*, Länsstyrelsen Skåne (2017)



Medarbetare inom bolagen möter i olika situationer kommuninvånare i bostaden eller dess närhet. Att grannar och andra personer, såsom exempelvis bovärdar, är uppmärksamma på och kan agera vid upptäckt av våld är en viktig komponent i kommunens arbete att upptäcka våld i hemmet.

Det är också viktigt för personer som utsätts för våld att det finns trygga och stadigvarande boendelösningar.

7. Målområde

Alvesta kommunkoncerns övergripande målområden för arbetet med mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är följande:

1. Kommunkoncernen ska arbeta för att upptäcka våld och erbjuda stöd för våldsutsatta
2. Kommunkoncernen ska bedriva ett verkningsfullt våldsförebyggande arbete
3. Kommunkoncernens arbete ska bygga på aktuell kunskap och forskning
4. Kommunkoncernen ska medverka till effektivare brottsbekämpning

Den koncerngemensamma policyn är vägledande för såväl nämnder som bolag. Policyn är en del av koncernens verksamhetsplanering och utvecklingsarbete. De styrelse/nämnder och bolag som i sina verksamheter mer frekvent möter målgruppen ska för nämndens/bolagets ansvarsområde upprätta en detaljerad handlingsplan med fler åtgärder under respektive målområde.

1. Kommunkoncernen ska arbeta för att upptäcka våld och erbjuda stöd för våldsutsatta

Mål	Ansvariga nämnder och bolag
Verksamheten i kommunkoncernen ska upptäcka våld och kunna agera	Samtliga styrelse/nämnder och bolag
Kommunen ska bedriva ett aktivt arbete för att stärka skydd och stöd för våldsutsatta och barn som upplever våld	Kommunstyrelsen Nämnden för arbete och lärande Utbildningsnämnden Omsorgsnämnden

2. Kommunkoncernen ska bedriva ett verkningsfullt våldsförebyggande arbete

Mål	Ansvariga nämnder och bolag
Kommunkoncernen ska bedriva ett aktivt arbete för att förebygga våld	Samtliga styrelse/nämnder och bolag



Skapa en trygg och inkluderande arbetsmiljö inom kommunkoncernen	Samtliga styrelse/nämnder och bolag
--	-------------------------------------

3. Kommunkoncernens arbete ska bygga på aktuell kunskap och forskning

Mål	Ansvariga nämnder och bolag
Verksamheten i kommunkoncernen ska ha tillräcklig kunskap för att kunna uppmärksamma våld	Samtliga styrelse/nämnder och bolag
Det ska finnas fastställda rutiner för att säkerställa att våldsutsatta, våldsutövare och barn som upplever våld ska upptäckas och erbjudas rätt stöd och hjälp	Samtliga styrelse/nämnder och bolag

4. Kommunkoncernen ska medverka till effektivare brottsbekämpning

Mål	Ansvariga nämnder och bolag
Kommunen ska samverka internt likväl externt med andra aktörer i sitt brottsförebyggande arbete på såväl lokal som regional nivå	Samtliga styrelse/nämnder och bolag

8. Uppföljning

Policyn sträcker sig över en period av fyra år. Policyen ska revideras och antas av kommunfullmäktige på nytt vid behov eller senast efter fyra år, för att säkerställa Alvesta kommunkoncerns fortsatta arbete mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.